

nabrala 1209 gld. in bolnišniško poslopje popravila, kakor še zdaj stoji. — Poslopje ima po večjem odsolnčine in premalo zračne izbe, zato se je že dolgo govorilo, da bi mestjani kako boljše hišo za bolnike preskrbeli. — Pretečeno jesen se je mestnim očetom posrečilo, v ljubljanskem predmestju hišo rajnega kamnoseka Hofer-ja kupiti, katero so, kolikor se v kratkem času da, popravili tako, da so 14 t. m. bolnike v njo prenesli. Dali so tej bolnišnici ime „Gisela Spital“. Izbe novega poslopja so lepše in prijetnije od prej imenovanih, pa prostora še tudi v tem stanovanjsku ni več, kakor v starem, in se je bati, da bo v zimskem času preveč bolnikov moralo v posamesnih izbah ležati, dokler se ne bo poslopje povečalo, kakor je namenjeno.

Stari so pri stavbi bolnišnice vselej tudi mislili na duhovno tolažbo bolnikov, in so, če le mogoče, kapelice bolnišnicam prizidavali. Denešnji mestjani na kaj takega ne mislijo; če se pa uredni govornica, da je celjskega župana volja usmiljene sestre bolnikom v postrežbo iz Gradeca poklicati, se bo tudi za duhovske potrebe bolnikom skrbelo.

Iz Celjske okolice. („Kapunovdvor.“ Kateketiške jeremiade.) G. dopisnik iz Celja poroča v 45. številu „Gosp.“, da je optijski „Kapunovdvor“ na prodaj in meni, da bi bil prav sposoben za šolske sestre, katerih je v Celju prav silno potreba, čemur mu prav radi pritrđimo. — Ne bi li bilo prevdarka vredno, ko bi ga preč. kn. škof. konzistorij kupil iz glavnice, iz katere se podpirajo dostikrat prav nevaležni dijaki, in bi se šolske sestre tje poklicale. Tako bi se posestvo cerkvi in škofiji ohranilo, ženski mladeži pa krščanska vzreja zagotovila.

V kratkem času smo duhovni Lav. škofiji prejeli dva „učna načrta za kršč. nauk na ljudskih šolah v Lav. škofiji.“ enega od preč. kn. škof. konzistorija, drugega po srenjskih zastopih. Prvi je tiskan v „narodni tiskarni v Mariboru“, drugi v „društveni tiskarni v Gradcu.“ Oba delita učno stvarino čisto enako po razredih, v poglavitni reči sta si pa nedosledna. Od kn. škof. konzistorija poslani poveda, koliko ur da imamo ali smemo krščanski nauk po posamesnih razredih podučevati; — od srenje poslani pa število učnih ur zamolčuje. Poleg najnovejšega ministerskega ukaza je v I. razredu odločena za krščanski nauk le ena ura na teden, po načrtu od preč. kn. škof. konzistorija poslanem pa dve. Kterega se imajo kateketi držati? Sicer je ta določba zmedena in nejasna, kakor nova šolska postava sploh; kajti v ljudski šoli na kmetih sta najmanj 2 razreda v eni sobi. Kdo bo tedaj odstopil: učitelj ali kateket? Ali hočeta oba naenkrat v eni sobi podučevati?

Ko mi je g. učitelj oficielno uro naznanil, začel sem premišljevat, kaj da mora temu vzrok biti, da je za kršč. nauk le ena ura na teden

odločena, najti pa nisem mogel pravega uzroka: toraj mislim, da je postavodajna oblast le hotela nekoliko privoliti liberalnim kričačem, ki bi radi kateketa in verski poduk prej ko mogoče iz šole pahnili. Vlada si je mislila: Pri drobnih otrocih ne bo toliko škodovalo, kričačem pa se nekoliko jeziki zavežejo, če se v najnižjem razredu ena ura kat. poduku odškrne.

Zdaj začnem računati, v koliko urah da bode kateket v šolskem letu prav za prav kršč. nauk razlagal, in sem našel to-le:

Leto ima tjednov	51
za šolske počitnice je odločenih	6
v letošnjem šolskem letu 1874/5 odpade na cerkvene in šolske praznike ur	10;

ako se podučuje kršč. nauk po enkrat na teden, ostane zá-nj v letu celih . . . . . 35 ur!

Prevdarimo, da se v začetku leta šola slabo obiskuje, da potem zima pride; slabo obleko otrok, daljni pot, slabo vreme, bolezen; da je dostikrat kateket po opraviilih svojega poklica zadržan v šolo priti, — in ostaje še kakih 20 ur na leto za kat. poduk pri otrocih, ki ga najbolj potrebujejo, ker si sami celó nič pomagati ne morejo. Ako ne bo sv. Duh kateketa in otroke bolj podpiral in razsvetljeval, kakor je postavodajalce, bodo prav slabi kristjani iz šole prihajali. — Kdo se bo pri vladi potegnil za krščansko vzrejo šolske mladeži? Kaj bo z ljudstva, če se mu mlada koreuina v šoli okuži? Ali smo res že tako dalječ, da nema cerkv. oblast pri šoli ničesar več govoriti? Kaj delata duhovna uda v dež. šol. svétu?

Oba načrta priporočata enake knjige za kršč. nauk, ki se dobivajo v c. k. založbi šolsk. knjig na Dunaju. Kdor ima priložnost s šolarji se pečati, poišče si primernih bukvic za podučevanje. Za vsak šolski predmet dobiva se obilno primernih šolskih knjig, le za kršč. nauk imamo najbolj nevkretno, nepraktično. Naj neprimerniši katekizem pa je: „Krščanski-katolški nauk okrajšan.“ Kdor otroke sili, da se naj iz teh bukvic na pamet učijo, ni učenik, marveč mučenik svojih učencev. Tudi so knjižice za kršč. nauk predrage. Kranjci imajo kaj čeden in za otroke — šolarje mičen, po vsem praktičen katekizem, ki ni predrag.

Oba načrta podučujeta kateketa, da naj v I. razredu, v katerem otroci še brati ne znajo, „jih ustmeno v pripovedkah podučuje.“ — Tristo medvedov! ako mi kdo pove in dokaže, da je kedaj ali še zdaj kateri kateket otroke, ki še brati ne znajo, drugače uči, kakor v pripovedkah ustmeno, kupim mu „Brenceljna“ za celo leto! —

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarska rodovina zgubila je enega svojih udov: Nadvojvoda Karl Ferdinand je 20. t. m. v svojem gradu v Židloho-

vicah na Moravskem v 67. letu svojega življenja po dolgem trpljenju umrl. Pokojni je bil sin nadvojvode Karlna, slavnega zmagovalca Francozev pod poveljem Napoleona pri Asperu 1809, in brat maršala nadvojvode Albrehta, zmagovalca Italijanov pri Kustoci. Bil je pokojni general konjištva, lastnik 51. polka pešcev in ruskega polka bielgorodskih ulanov. — Dne 22. t. m. se je truplo po železnici na Dunaj pripeljalo, kjer je bil v ponedeljek 23. t. m. slovesen pogreb.

Vse kaže, da začenja zdaj res, kakor je tudi minister Stremayr pred svojimi volilci v Voitsbergu rekel, gospodarska doba ustavaške vlade. Posvet o delniški postavi bo skoro pri kraju, državni proračun je z večine tudi že goden za obravnavanje v zbornici; dne 25. t. m. pa začne tudi gosposka zbornica z gospodarskimi rečmi. — Prerokinja ustavakov, „N. fr. Pr.“, poveda uzroke, zakaj da imajo gospodarske zadeve prednost pred — kofesionelnimi, ki se liberalnih poslancev držé, kakor poliska mlinarjev alj pa saje strgarjev. „Kakor je“ — piše omenjeni list — kofesionelna postavodaja važna ter sega globoko v občansko življenje, je vendar v naši domovini še mnogo družih stvari, ktere rešiti je še bolj nujno. — Taka stvar je n. pr. neprestani „borzni polom“, ki mora posebno ustavakom prav do živega segati, ker njih glasilo pravi, da se „ustavaki prej dobro počutiti ne morejo, „dokler nemajo polnih mošenj“. Le kdor polno mošnjo ima, „si dela pogum v boju zoper mračne oblasti praznoverstva in zbebovanja“. (Sveti božji križ! To so lepa imena za — kat. cerkev in duhovski stan!) Po tem takem se imamo katoličani res Bogu zahvaliti, ako imamo nekoliko miru pred daljnimi „verskimi“ postavami, ker je dopustil „denarni polom“, ki je liberalne postavodajalce na toliko streznil, da hočejo poprej „polnih žepov“, potem še le se zopet spravijo dobre volje nad kat. cerkev! Upati pa je, alj prav za prav bati se je, da se ne bodo podrtine tega groznega „poloma“ tako lahko in naglo spravile.

Kranjsko. Da se je kupčijska zbornica razpustila, ni toliko obžalovati, ker je od 24 udov samo še 16 jih bilo, namestnikov za te pa tudi premalo, in ker bi za pol leta itak nova volitev biti morala. Kar je pa krivo, je to, da ni vlada že lani dopolnilnih volitev zvršila in da hoče zdaj krčmarjem in nekterim manjšim obrtnikom volilno pravico vzeti. Zoper to se utegne kdo v držav. zboru oglasiti. — Zarad nekega dopisa iz Dunaja je bil neki list „Slovenca“ uplenjen in 19. t. m. vrednik g. Pevec od mestne sodnije obsojen v zapor za teden dni in zgubo 300 gld. na kaveiji. Zagovornik vrednikov g. dr. Costa je zoper to obsodbo napel pritožbo, ker imajo po postavi le porotniki izreči, ali je spis kazni vreden ali ne, je li toraj vrednik kriv ali ne, sodnik se je pa le skliceval na to, da je že deželna sodnja izrekla, da je vrednik kriv, ker je zanemarl dolžno skrb.

Razne stvari.

(Srenjski zastop mariborski) je vsled poslednjih prigodkov razpuščen. Nove volitve se bodo vršile pod uplivom politične gosposke. — Tako je konec prepira, kdo da je bolj proti postavi ravnal: župan ali pa srenjski odbor. Vsaka stran ima prilike in uzroka dovolj, svojo vést spraševati.

(Zastran doplačevanja na delnice banke „Slovenije“) naznanja slav. bankino ravnateljstvo, da poteče 3. obrok (termin) za prvo polovico doplačila dne 18. decembra. — Prvi obrok za doplačilo druge polovice izteče 20. dec. t. l.

(Izpred celjske sodnije.) Pretekli teden so se vršile porotniške obravnave in so bili obsojeni: Tajčar Julijana, tožena zarad umora svojega otroka, bila je le kriva spoznana prikriivanja svojega poroda in obsojena v 3mesečni zapor. — Haložnjak J. in Muršec Kat. zarad tatvine v 6letno ječo; Vavhnik Jak. zarad pokaženja upnih papirjev v 14 dni zopora; Knez Vink. je bil nekriv spoznan; Krhlenko A. zarad tatvine v 5letno ječo; Strah Jož. zarad oskrunbe v 2letno ječo; Jazbec Jan. zarad tatvine v 7letno ječo z enkratnim temnim zaporom vsak mesec; Hanžekovič Mat. zarad ropa v 3letno težko ječo z mesečnim postom.

(Kako se obljube delajo in spolnujejo.) „No Ančka!“ pravijo g. fajmošter, „kdaj boš omislila cerkvi lušter, (svečnik) katerega si obečala?“ — „Gospod, ko sem pa uboga! Naj pa to za uboge ostane!“ Tako se je zgodilo v neki slov. fari.

(Hrvat poštenjak) ne pa telegraf ali žandar, pomagal je č. g. straniškemu župniku do ukradenega konja in voza. Tat, vojašk begun, madžarsk potepuh, je hotel konja z vozom vred v Kraljevcih na Hrvatskem tamošnjemu mesarju prodati za 40 gld. Pošteni Hrvat, videvši, da pravi gospodar robe za tako bodikaj ceno oddati ne more, da človeka takoj prejeti in sodnji izročiti, kder je tatbino obstal. Ako bi tat le za eno ves dalej šel, bi bil prišel med židove — in g. župnik bi svoje lastnine gotovo ne bil nikdar zasledil.

(Kat.-pol. društvo v Slovenj-gradu) bode imelo zbor prihodnjo, t. j. prvo adventno nedeljo. Začetek ob 1/2 4 popoldne. Vse ude vljudno vabi odbor.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Vraz Jožef starj. je imenovan za kurata pri Materi božji v Puščavi in č. g. Sever Jožef za kurata v Podgorju. — Prestavljeni so gg. kaplani: Galun Juri v š. Peter v Medved. selu, Šumer Mih. v š. Janž na Dravsk. polju.

(Za družbo duhovnikov) so nadalje vplačali čč. gg.: Glaser 19 gld. (poprej že 51 gld.); Kalin Ivan, Stiplovšek in Urek po 11 gld., Pražen 1 gld. letn., Vraz Janko 22 gld.